

נושא: שיקום הקישון בראיה של התחדשות מפרץ חיפה

נחל קישון, נחל איתן הזורם מצפון הרי השומרון לאורך כ-70 ק"מ עד לים במפרץ חיפה. הנחל מנקז אגן היקוות בשטח של כ-1,100 קמ"ר. יובליו העיקריים הם נחל ציפורי, נחל גדורה ונחל סעדיה.

מורד הנחל מהווה מפגש בין העיר והר הכרמל למרחב האורבני של הקריות. אזור זה סבל בעבר מזיהום של שפכי תעשייה, שפכים עירוניים ובוצות. תהליך שיקום הנחל, אותו מובילה רשות נחל הקישון, הפך את הקישון מנחל חסר חיים לנחל המקיים מערכת אקולוגית אקוויטית עשירה.

למרות השינוי המהותי, הנחל מושפע גם היום מזיהומים נקודתיים ונתפס בעיני הציבור כגורם לתחלואה עודפת, בעיקר בשל "פרשת השיטת". בנוסף סובל מורד הנחל מפיתוח אורבני-נמלי ותעשייתי מואץ. כל אלו מגבירים את תופעת "אי החום העירוני" המדגישה את החשיבות בשמירת השטחים הפתוחים בסביבת הנחל. שטחים אלה הם אזורי חלחול טבעיים המקיימים בתי גידול לצמחייה מגוונת שמסייעת בצמצום תופעת אי החום ובנוסף תורמת לריסון שיטפונות הנגרמים בעקבות איטום השטחים במרחב.

עבודת רשות נחל הקישון מתמקדת בהעלאת חוסנה של המערכת האקו-הידרולוגית במורד הנחל, הגדלת המגוון הביולוגי והשבת תפקידו ההיסטורי של הקישון כמסדרון אקולוגי רציף. חוסן זה יגביר את עמידותו של האזור לשינויי האקלים והנחל ימוצב כיחידת נוף משמעותית במרחב.

בראייתנו, לבד מהיותו משאב אקולוגי ונופי, נחל קישון הינו גם משאב תרבותי, תיירותי וכלכלי אשר בגישה נכונה יוכל להפוך את סביבתו המזהמת לסביבה מניבה כלכלית ותרבותית גם יחד. אישורה של תכנית פארק מורד נחל הקישון במוסדות התכנון והקמתו העתידית, מהווה אבן דרך חשובה בהנגשת מורד הנחל לציבור הרחב. הפארק יוקם בשטח שאופיין בעברו בנוף ביצות ומלחת חוף וכיום מוקף בשטחי לוגיסטיקה ועורף נמל הסוגרים עליו מכל עבר. רשות הנחל נאבקת בשנים האחרונות להרחבתו של הפארק וחיבורו דרך קישורים ירוקים לעיר. זאת, על מנת לשמר את בית הגידול הלח הנדיר במקום, כחלק מחשיבות שימור השטחים הפתוחים ההולכים ומצטמצמים.

פארק מורד הנחל מתווסף לשרשרת פארקים שתחילתם בפארקים לאורך הקישון באזור קריית טבעון (קריית חרושת ואלרואי), עבור בפארק העמקים ובפארק האגמים המתוכנן בנשר ועד לפארק נפתול הקישון. פארקים אלו המקושרים ביניהם בשבילי טיול ורכיבת אופניים, חוברים יחד ליצירת ריאה ירוקה בתוך אזור המפרץ המתחדש ומתכתבים עם תוכניות הפיתוח המטרופוליניות במרחב הכוללות את פינוי התעשייה המזהמת הצמודה לקישון ופיתוח אורבני מוטה מים, בהתאם להמלצות ועדת המנכ"לים לבחינת עתיד מפרץ חיפה.